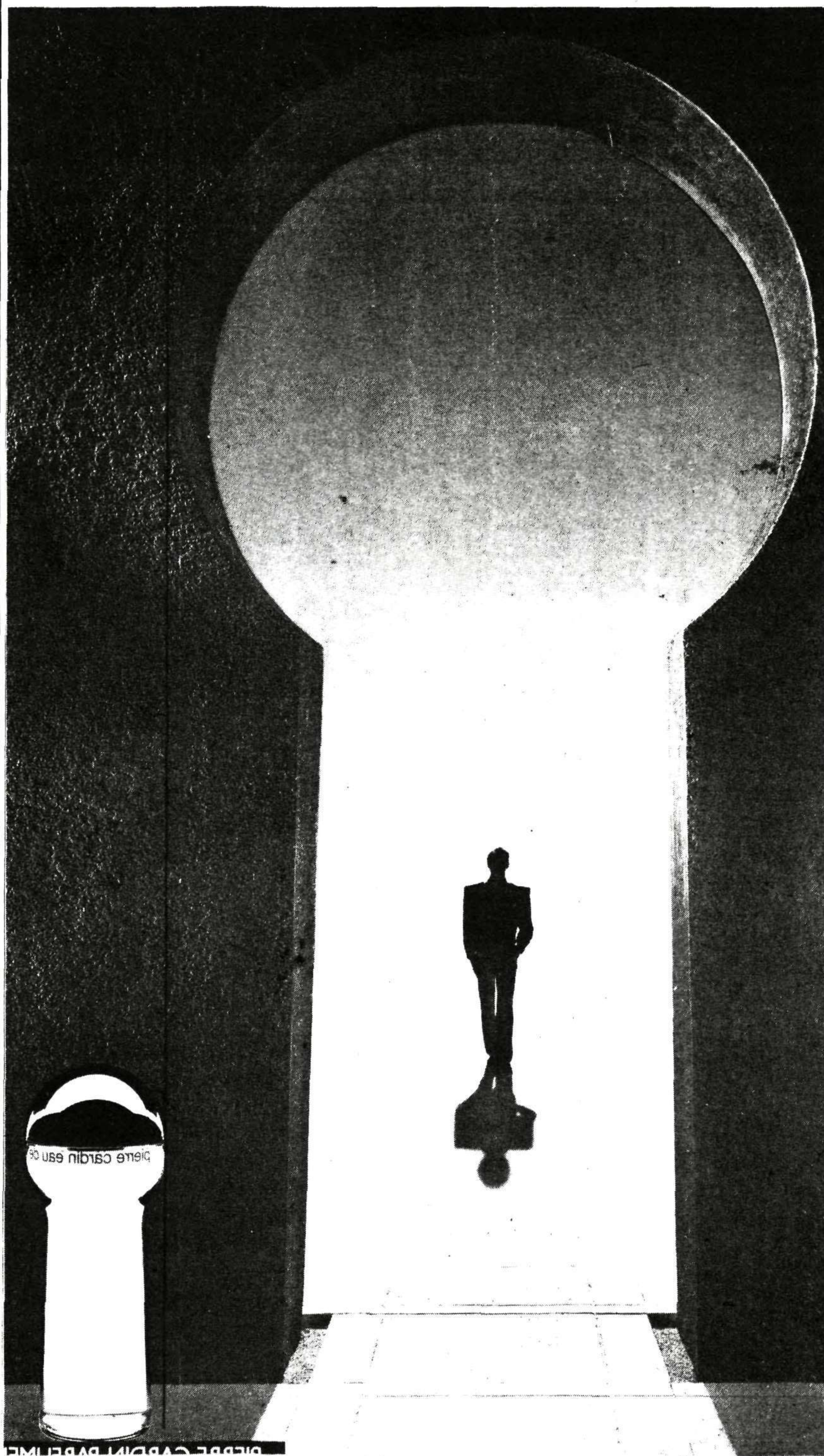

ΟΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΧΟΣ
Μαθηματικός - Βιβλιοθηκονόμος
Παν/μιο Ιωαννίνων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αλματώδης ανάπτυξη της έρευνας σε παγκόσμιο επίπεδο δημιουργεί καθημερινά ένα τεράστιο όγκο καταγραμμένης πληροφορίας και καθιστά το έργο της παρακολούθησης των εξελίξεων κάθε ερευνητικού θέματος επίπονη και δαπάνηρή.

Κεντρικό όργανο στην προσπάθεια για ενημέρωση και παρακολούθηση της κίνησης της καταγραμμένης πληροφορίας σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο αποτελούν οι βιβλιοθήκες. Παράλληλα δημιουργούνται νέες υπηρεσίες, όπως Κέντρα Τεκμηρίωσης, Δίκτυα συνεργαζομένων Βιβλιοθηκών, συστήματα On line ανάκτησης βιβλιογραφικών πληροφοριών κ.λ.π. με σκοπό την πληρέστερη και κατά το δυνατόν ταχύτερη και οικονομικότερη ενημέρωση των ερευνητών επιστημόνων.

2. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της παρούσας Βιβλιοθηκονομικής Έρευνας είναι η καταγραφή της σημερινής κατάστασης των βιβλιοθηκών του Παν/μίου Ιωαννίνων και υπόβολή προτάσεων προς τη Διοίκηση για τη λήψη αποφάσεων με στόχο την καλύτερη οργάνωση των Βιβλιοθηκών του Ιδρύματος.

3. ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΥΛΙΚΟΥ

Η συγκέντρωση του υλικού έγινε:
α) με τη συμπλήρωση από τους υπεύθυνους των βιβλιοθηκών ειδικού ερωτηματολογίου

β) με επιτόπια επίσκεψη του ερευνητή.

Δυστυχώς η ανταπόκριση στην

συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δεν ήταν η αναμενόμενη παρά τις προσπάθειες που έγιναν.

Α. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Το έντυπο υλικό που διαθέτει η Φιλοσοφική Σχολή είναι καταμετρημένο σε Δέκα Βιβλιοθήκες (Σπουδαστήρια). Η κατάσταση κάθε σπουδαστηρίου είναι η εξής:

αα	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΑΡ. ΒΙΒΛ.	ΣΥΝΔΡ. ΠΕ	ΠΡΟΣΠ.
1.	ΚΛΑΣ. ΦΙΛΟΛ.	18.000	120	2
2.	ΝΕΑΣ ΕΛΛ. ΦΙΛ.	18.000	450	2
3.	ΙΕΤΟΡ. ΝΕΟΤ. ΧΡ.	17.722	82 (352)	2
4.	ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑΣ	8.000	60	1
5.	ΜΕΣΑΙΩΝ. ΕΛΛ. ΦΙΛ.	—	—	—
6.	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ	—	—	—
7.	ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ	—	—	—
8.	ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ	—	—	—
9.	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	—	—	—
10.	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ	—	—	—

Κάθε Σπουδαστήριο διαθέτει δικό του σύστημα οργάνωσης του υλικού. Εκτός του παιδαγωγικού που χρησιμοποιεί το διεθνές σύστημα ταξινόμησης Dewey τα άλλα χρησιμοποιούν παλαιά συστήματα ή συστήματα δικής τους επινοήσης.

Κάθε Σπουδαστήριο χρησιμοποιεί δικό του τρόπο ελέγχου των δανισμών βιβλίων και στα περισσότερα το σύστημα είναι τελειώς εμπειρικό.

Σε όλα τα Σπουδαστήρια λειτουργεί και αναγνωστήριο στον ίδιο χώρο. Το υπάρχον προσωπικό είναι ελάχιστο ή και ανύπαρκτο (Λογογράφια), ενώ τις περισσότερες φορές εκτελεί και άλλες εργασίες πλην της παρακολούθησης της Σπουδαστηρίου. Δεν υπάρχει προσωπικό ειδικευμένο στη Βιβλιοθηκονομία.

Β. ΦΥΣΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Διαθέτει τρεις Βιβλιοθήκες. Την κύρια Βιβλιοθήκη του τμήματος και τις Βιβλιοθήκες των εργαστηρίων Αστρονομίας και Μετεωρολογίας. Η κατάσταση έχει ως εξής:

αα	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΑΡ. ΒΙΒΛ.	ΣΥΝΔΡ. ΠΕ	ΠΡΟΣΠ.
1.	ΦΥΣΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	5.700	160	1
2.	ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ	956	33+2	1
3.	ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΑΣ	952	22	1

Η βιβλιοθήκη του Τμήματος και της Μετεωρολογίας έχουν θεματική οργάνωση του υλικού τους σύμφωνα με το Universal Decimal Classification σχήμα και διαθέτουν καταλόγους αναζήτησης του υλικού κατά συγγραφέα, θέμα και αριθμό ταξινόμησης. Η Βιβλιοθήκη της Αστρονομίας διαθέτει κατάλογο για αναζήτηση κατά συγγραφέα. Και οι τρεις Βιβλιοθήκες χρησιμοποιούν τυποποιημένα συστήματα δανεισμού.

Στη Βιβλιοθήκη του τμήματος υπάρχει φοιτητικό αναγνωστήριο που λειτουργεί σε διπλανό χώρο.

Γ. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Είναι το μόνο τμήμα του Πανεπι-

στημίου που διαθέτει μια μόνο Βιβλιοθήκη όπως προβλέπεται από το νόμο.

Διαθέτει 13.300 βιβλία και 317 συνδρομές περιοδικών.

Το υλικό της είναι ταξινομημένο θεματικά σύμφωνα με το Universal σχήμα και διαθέτει κατάλογο για αναζήτηση του υλικού κατά συγγραφέα.

Το σύστημα δανεισμού είναι τυποποιημένο και όμοιο με αυτό της Βιβλιοθήκης του Φυσικού Τμήματος.

Απασχολεί 2 υπαλλήλους.

Δ. ΧΗΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Έχουν αρχίσει οι διαδικασίες για συγκρότηση Βιβλιοθήκης που μέχρι τώρα ήταν ανύπαρκτη. Το υλικό είναι καταμετρημένο σε τρεις Βιβλιοθήκες.

Η κατάσταση έχει ως εξής:

αα	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΑΡ. ΒΙΒΛ.	ΣΥΝΔΡ. ΠΕ	ΠΡΟΣΠ.
1.	ΧΗΜΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	2.500	154	1
2.	ΟΡΓΑΝΙΚΗΣ	—	—	—
3.	ΤΡΟΦΙΜΩΝ	—	—	—

Μεγάλο μέρος του υλικού δεν είναι καταγραμμένο με οποιοδήποτε τρόπο.

Δεν υπάρχει κατάλογος Περιοδικών.

Δεν υπάρχει σύστημα δανεισμού.

Δεν υπάρχει αναγνωστήριο.

Από τα μέσα του 1985 έχει προσληφθεί ένας υπάλληλος με ανάθεση έργου και εργάζεται για την συγκρότηση της Βιβλιοθήκης του Τμήματος.

Ε. ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Δυστυχώς η ανταπόκριση των υπευθύνων στην παροχή στοιχείων ήταν αρνητική. Έτσι, δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία. Το έντυπο υλικό της Σχολής βρίσκεται καταμετρημένο στη Βιβλιοθήκη Ιατρικής και σε άλλες δέκα οκτώ βιβλιοθήκες τομέων και εργαστηρίων. Η κατάσταση φαίνεται στον παρακάτω πίνακα.

αα	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΑΡ. ΒΙΒΛ.	ΣΥΝΔΡ. ΠΕ	ΠΡΟΣΠ.
1.	ΒΙΒΛ. ΙΑΤΡΙΚΗΣ	1280	56	1
2.	ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ	210	20	1

Δεν υπάρχουν στοιχεία για τα βιβλία και περιοδικά που διαθέτουν οι άλλες Βιβλιοθήκες. Από επιτόπια έρευνα διαπιστώθηκε ότι, στις περισσότερες δεν υπάρχουν καταλόγοι του υλικού, ή όπου υπάρχουν είναι ελλιπείς. Η παρακολούθηση των συνδρομών των περιοδικών είναι πλημμελής.

Η ονομαζόμενη Βιβλιοθήκη Ιατρικής Σχολής έχει υλικό μερικών μόνο θεμάτων Ιατρικής και διαθέτει καταλόγους για αναζήτηση υλικού, κατά συγγραφέα και τίτλο βιβλίου.

Δεν υπάρχει θεματική ταξινόμηση του υλικού της. Απασχολεί έναν υ-

πάλληλο ενώ στις υπόλοιπες ασχολούνται περιστασιακά μέλη του Διδακτικού προσωπικού ή μέλη του Ε.Δ.Τ.Π.

ΣΤ. ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΡΙΟ

Το πανεπιστήμιο διαθέτει -εκτός από τα αναγνωστήρια που υπάρχουν σε σπουδαστήρια και Βιβλιοθήκες- ένα ξεχωριστό Φοιτητικό αναγνωστήριο, σε υπερώο πτέρυγας του Κεντρικού Κτιρίου. Η θέση του είναι τελειώς ακατάλληλη για την εκπλήρωση του σκοπού της λειτουργίας του.

Διαθέτει πάνω από 5.000 βιβλία και καλύπτει θεματικά όλα τα τμήματα του Πανεπιστημίου.

Υπάρχει κατάλογος για αναζήτηση υλικού κατά συγγραφέα.

Απασχολεί δύο υπαλλήλους (έναν πρωί και έναν απόγευμα). Η ακατάλληλότητα του χώρου και η απουσία ικανού αριθμού προσωπικού έχει σαν αποτέλεσμα την απώλεια υλικού από κλοπές.

Ζ. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη στεγάζεται σε κτίριο απομακρυσμένο από τις άλλες Βιβλιοθήκες. Δεν διαθέτει έντυπο υλικό. Ουσιαστικά λειτουργεί σαν σημείο αναφοράς των άλλων Βιβλιοθηκών και διεκπεραιώνει τις οικονομικές υποχρεώσεις τους με τους προμηθευτές (εκτός της Φιλοσοφικής). Ελέγχει την ροή του υλικού από τους προμηθευτές και εκδοτικούς οίκους προς τις Βιβλιοθήκες και διαθέτει καταλόγους του υπάρχοντος υλικού. Απασχολεί πέντε υπαλλήλους.

Η. ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΥΤΟΜΑΤΗΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ (on-line)

Το Πανεπιστήμιο έχει πρόσφατα συνδεθεί μέσω του Ευρωπαϊκού δικτύου (πρώην Euronet) με Βάσεις παροχής Βιβλιογραφικών πληροφοριών μέσω τερματικής διάταξης που είναι εγκατεστημένη προσωρινά στην Βιβλιοθήκη του Μαθηματικού Τμήματος. Αναμένεται η έναρξη λειτουργίας του συστήματος την ακαδημαϊκή χρονιά 1985-86 αφού προηγουμένως εξασφαλιστεί η χρηματοδότησή του.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Πλην του τμήματος των Μαθηματικών, κανένα άλλο τμήμα δεν διαθέτει μια μόνο Βιβλιοθήκη όπως

προβλέπεται από τον Νόμο.

2. Οι περισσότερες Βιβλιοθήκες δεν έχουν μόνιμο προσωπικό και όπου αυτό υπάρχει είναι ανεπαρκές. Σε πολλές, την λειτουργία εκτελούν μέλη του Διδακτικού Προσωπικού ή Γραμματείς των Τομέων.

3. Στην Ιατρική Σχολή και το Τμήμα Χημείας υπάρχει πλήρης κατακερματισμός του υλικού.

4. Δεν υπάρχει συντονισμός μεταξύ των επιμέρους Βιβλιοθηκών ακόμη και της ίδιας Σχολής, με αποτέλεσμα, νέες παραγγελίες υλικού που ήδη υπάρχει και ανυπαρξία ενημέρωσης της μιας για το υλικό που διαθέτει η άλλη.

5. Σε καμιά Βιβλιοθήκη δεν υπάρχει ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό, αντίθετα επικρατεί η ξεπερασμένη από τα πράγματα άποψη ότι ο καθένας μπορεί να εργαστεί σε μια Βιβλιοθήκη.

6. Δεν υπάρχει έντυπος κατάλογος των περιοδικών στα οποία είναι συνδρομητής το Πανεπιστήμιο με αποτέλεσμα την ελλειπή ενημέρωση ή ακόμα και άσκοπα ταξίδια του Προσωπικού για έρευνα σε άλλες Βιβλιοθήκες εκτός Ιωαννίνων. (Εξαιρέση αποτελεί η εργασία της Βοηθού Μαρίας Αντωνίου Τίλλιου για τα περιοδικά της Φιλ/κής Σχολής).

7. Τα αναγνωστήρια είναι ελάχιστα, ενώ τα ήδη υπάρχοντα δεν ανταποκρίνονται από άποψη χώρων και προσωπικού στις απαιτήσεις. Πολλά λειτουργούν μέσα σε σπουδαστήρια και η απουσία επαρκούς προσω-

πικού έχει σαν αποτέλεσμα επανειλημμένες κλοπές βιβλίων.

8. Γίνονται ελάχιστες προσπάθειες για αναβάθμιση του ρόλου των Βιβλιοθηκών μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Αποτελεί συχνό φαινόμενο «επί πτυχίω» φοιτητές να αγνοούν ακόμη και το μέρος που βρίσκεται η Βιβλιοθήκη του τμήματός τους.

9. Δεν υπάρχει προγραμματισμός των παραγγελιών υλικού, ώστε, εκτός των βιβλίων που χρειάζονται στο προσωπικό να αγοράζονται και βιβλία για βοήθεια των φοιτητών.

10. Δεν υπάρχει σύνδεση των Βιβλιοθηκών με το τμήμα δημοσιευμάτων και στις περισσότερες Βιβλιοθήκες απουσιάζουν οι Διδακτορικές διατριβές, τα βιβλία και οι σημειώσεις των μελών του Τμήματος που ανήκουν.

11. Ελάχιστες Βιβλιοθήκες συνεργάζονται για απόκτηση υλικού από άλλες Βιβλιοθήκες σε άλλες πόλεις της χώρας.

5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Κρίνεται αναγκαία η άμεση έναρξη των διαδικασιών για ενοποίηση των Βιβλιοθηκών κάθε τμήματος με σκοπό την δημιουργία μιας ενιαίας Βιβλιοθήκης Τμήματος. Καθυστερήση έναρξης αυτής της διαδικασίας θα δημιουργήσει ανυπέρθλητα προβλήματα, όταν με την μεταφορά στα νέα κτίρια της Δουρούτης θα χρειαστεί να γίνει ενοποίηση μεγά-

λων σε όγκο υλικού Βιβλιοθηκών, με διαφορετικό σύστημα οργάνωσης και λειτουργίας.

2. Απαιτείται άμεσα οι υπαγόμενες σε κάθε Τμήμα Βιβλιοθήκες να υιοθετήσουν κοινό σύστημα θεματικής ταξινόμησης, δανεισμού κ.λ.π.

3. Να συγκροτηθεί επιτροπή από μέλη Δ.Ε.Π. και υπαλλήλους των Βιβλιοθηκών με σκοπό την μελέτη και επανεξέταση του τρόπου παραγγελιών, κίνησης και μεταφοράς του υλικού από την Κεντρική Βιβλιοθήκη στις επί μέρους, ώστε να αντιμετωπισθούν ριζικά τα υπάρχοντα προβλήματα καθυστέρησης στη μεταφορά του υλικού.

4. Το Πανεπιστήμιο να προχωρήσει: α) στην πρόσληψη ειδικευμένου στην Βιβλιοθηκονομία προσωπικού και β) Διοργάνωση σεμιναρίων επιμόρφωσης με ενθάρρυνση για μεταπτυχιακές σπουδές του ήδη υπηρετούντος προσωπικού.

5. Να εκδοθεί το ταχύτερο έντυπος κατάλογος των περιοδικών στα οποία είναι συνδρομητής το Παν/μιο, με σκοπό την ενημέρωση των ερευνητών μέσα και έξω από το Ίδρυμα και σταμάτημα του φαινομένου των πολλαπλών παραγγελιών.

6. Να οργανωθούν τα αναγνωστήρια με κατάλληλη διαρρύθμιση των χώρων και τοποθέτηση περισσότερου προσωπικού. Ταυτόχρονα για εξάλειψη του φαινομένου των κλοπών να θεσπιστούν αυστηρές διατάξεις τιμωρίας και αναπλήρωσης του κλαπέντος υλικού.

7. Να δημιουργηθεί ειδικευμένη υπηρεσία για να αναλάβει την χρήση των αυτόματων συστημάτων ανάκτησης πληροφοριών και την εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων και μηχανημάτων στις Βιβλιοθήκες. Η Υπηρεσία αυτή θα είναι υπεύθυνη για την απόκτηση υλικού από άλλες βιβλιοθήκες συμμετέχοντας σε εθνικά και διεθνή δίκτυα βιβλιοθηκών.

6. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το Πανεπιστήμιο διαθέτει κάθε χρόνο πάνω από 50 εκατομμύρια για απόκτηση έντυπου υλικού. Η συνεχής αύξηση του κόστους απόκτησης του υλικού και οι αυξανόμενες απαιτήσεις για πληρέστερη ενημέρωση του Προσωπικού και των φοιτητών καθιστούν το έργο της ενίσχυσης των Βιβλιοθηκών ώστε να οργανωθούν και αναβαθμιστούν μέσα στις υπηρεσίες του Ιδρύματος καθήκον άμεσης προτεραιότητας. Οργάνωση των βιβλιοθηκών σημαίνει οικονομία και αποτελεσματικότητα. ■

